

Rupsen vergelijken met rupsen

Een systeemkeurmerk EPR: zit de markt daarop te wachten?

Willen we dit...

Of willen we dit?

De overlast van de eikenprocessierups is de laatste jaren hand over hand toegenomen. Parallel aan die ontwikkeling is een enorme innovatieslag bezig om deze rups beter, slimmer en efficiënter te bestrijden. Voor boombeheerders komt daarbij het gevaar om de hoek kijken dat zij door de bomen het bos niet meer zien en cowboys in de EPR-markt over één kam worden geschoven met betrouwbare aannemers.

Auteur: Hein van Iersel

Een aantal commerciële partijen op gebied van EPR-bestrijding, advisering en opleiding is van mening dat deze ontwikkeling vraagt om een systeemkeurmerk, die kwaliteit van bestrijding kan garanderen. Het bovenstaande is een initiatief van vier partijen: Erik Punt van Eijkelboom, Nico Vonk en Gerrit Otten van KAD, Maarten Crezee van PPD en Gunther Rutten en Michel van Ingen van Cobra Adviseurs. Vakblad Boomzorg praat met twee initiatiefnemers: Nico Vonk van KAD en Michel van Ingen van Cobra Adviseurs. Zij zijn van mening dat het voor beheerders op dit moment heel lastig is om deskundigheid op

het gebied van EPR-bestrijding in te kopen. Veel gemeentes of andere overheden zullen verplicht zijn om de EPR-bestrijding openbaar aan te besteden. Bij de afwezigheden van goede besteksomschrijvingen of een gedegen certificeringssysteem wordt vaak alleen gegund op de laagste prijs. Michel van Ingen daarover: "In dit soort gevallen weet een gemeente totaal niet wat ze koopt en welke garanties een aannemer geeft. Daarnaast is er totaal geen enkele controle op de werkomstandigheden tijdens bestrijding en uiteindelijk is een aannemer daar ook verantwoordelijk voor." Doel is daarom te komen tot een systeemkeur-

merk dat het hele proces van organisatie en de uitvoering van de beheersing van eikenprocessierupsen beschrijft. Bedrijven die zich conformeren aan dit keurmerk werken volgens de protocollen en eisen die in dit keurmerk zijn beschreven. Het systeemkeurmerk staat open voor alle bedrijven die hieraan deel willen nemen. Tenslotte zal een onafhankelijke certificeringsorganisatie, in dit geval het Kenniscentrum Dierplagen (KAD) moeten toetsen of bedrijven zich conformeren aan de afspraken die opgenomen zijn in het keurmerk.

Keurmerk EPR-beheersing

Het systeemkeurmerk EPR-beheersing zou de volgende ingrediënten moeten bevatten:

1. Risico-inventarisatie: bedrijven hanteren een risico-inventarisatie volgens de Handleiding EPR van Cobra.
2. Registratie: bedrijven registreren op een voorge-definieerde wijze hoeveel rupsen ze waar bestreden hebben en leveren deze gegevens aan voor een landelijke database.
3. Zorgvuldig handelen: bedrijven die volgens het keurmerk werken, doen dat zorgvuldig in het kader van de Flora- en faunawet.
4. Eisen personeel: naast het hebben van een spuitlicentie voor medewerkers die preventief bestrijden, komen er aanvullende eisen aan het personeel en/of de ploeg die de uitvoering ter hand neemt. De organisatie moet aantoonbaar instructies geven aan hun personeel in de taal die het personeel spreekt en leest.
5. Eisen methodes: bedrijven die volgens het keurmerk werken zijn zich bewust van de risico's van brandharen.
6. Eisen materieel: materieel dat bij de bestrijding wordt ingezet moet aan meetbare criteria voldoen.

Groenkeur

Michel van Ingen: "Wij zijn al geruime tijd met dit nieuwe concept bezig en hebben hierover met een groot aantal partijen overleg gevoerd. Het zou ook een optie zijn om de certificering via Groenkeur te laten lopen. Daar hebben we niet voor gekozen, omdat in de markt van EPR-bestrijding ook niet-groene aannemers actief zijn. Wij zijn daarom bij het Kenniscentrum Dierplagen (Kad) uitgekomen, dat een groot netwerk heeft richting gemeentes en dat ook veel ervaring heeft met opleidingen."

De Expertgroep Eikenprocessierups speelt in de mogelijke totstandkoming van het systeemkeurmerk geen enkele rol. Vonk en Van Ingen hopen wel dat de Expertgroep Eikenprocessierups de officiële rol van begeleidingscommissie wil vervullen en ambassadeur zijn van het keurmerk.

Kad

Het Kenniscentrum Dierplagen heeft specifieke ervaringen met het opzetten van vergelijkbare systemen. Recent hebben zij voor negen Limburgse gemeentes een systeem opgezet voor de bestrijding van de zwarte rat. Ook hier is gewerkt met een combinatie van opleiden, certificeren en voorlichten.

'EPR-koning' Henry Kuppen over het concept: "De ontwikkeling van concurrentie door bedrijven die het allemaal niet zo nauw nemen is mij al lang een doorn in het oog. Voor Kuppen boomverzorging is dit een reden geweest om een samenwerking aan te gaan met alle franchisevestigingen van Pius Floris boomverzorging waarbij scholing en uniforme uitvoering is gewaarborgd. Op deze manier kan ik in heel Nederland een bedrijf adviseren dat het werk regionaal op een éénduidige en kwalitatieve wijze uitvoert. De praktijk is echter nogal eens weerbarstig, we hebben te maken met gunning op laagste prijs waar niets mis mee is. Wat ik daarbij zie, is dat de aanvragen in veel gevallen voldoende kwaliteitsborgingen kennen. In de uitvoering gaat het vervolgens mis, gevraagde machines worden niet ingezet, juiste Pbm's worden niet toegepast of zelfs niet verstrekt en vrijkomende materialen worden op soms illegale wijze afgevoerd. Kortom, gebrek aan toezicht. Als de intentie van de ontwikkeling van een systeemkeurmerk werkelijk gestuurd is vanuit een zorg over de ontwikkeling in de markt dan is dat een nobel streven. Maar dit gaat me even te snel aan de wens van de opdrachtgever voorbij. Want is de opdrachtgever niet degene die het meest gebaat is bij een kwalitatief hoogstaande uitvoering? Zit de markt te wachten op nog een keurmerk? Is een opdrachtgever bereid daar de kosten voor te betalen? Heeft een opdrachtgever de middelen om de uitvoering te controleren om er werkelijk van overtuigd te zijn dat hij krijgt wat hij vraagt? Zolang op deze vragen geen eenduidig ja is geantwoord kan ik geen energie stoppen in een initiatief waar met het nodige knip- en plakwerk een raamwerk voor opgezet is."

Europees initiatief voor het opzetten bestrijdingsnorm EPR

Er spelen momenteel meerdere initiatieven om tot een normering te komen voor beheersing van het EPR-probleem: het Europese normalisatie-instituut Cen wil een nieuwe Europese norm voor plaagdiermanagement opzetten. Het Nederlandse normalisatie-instituut Nen heeft dat onlangs bekendgemaakt. Tot deze ongediertebestrijding rekent men ook EPR-beheersing. Andere plaagdieren zijn bijvoorbeeld het zilversijde, de boktor en muizen.

Het Italiaanse normalisatie-instituut (Uni) was de partij die het voorstel indiende bij de Europese normalisatie-instelling (Cen). Alle nationale normalisatie-instituten hebben hierop hun goedkeurende stem uitgebracht. Op 17 november volgt een bijeenkomst bij Nen in bijzijn van de voor deze norm samengestelde Europese normcommissie Plaagdiermanagement.

Sander Dijkstra van Nen: "De bestrijding van EPR is natuurlijk anders dan de bestrijding van muizen in een café. Om ervoor te zorgen dat de specifieke eisen voor EPR-bestrijding worden meegenomen in de norm, nodigt Nen alle betrokkenen binnen de bomenbranche uit om op 17 november bij de bijeenkomst te zijn. Dan kunnen we alle eisen met elkaar overleggen en op papier zetten."

Het doel van deze norm is om op Europees niveau afspraken vast te leggen over kwaliteitseisen, richtlijnen en (persoonlijke) competenties voor het uitvoeren van diensten op het gebied van plaagdiermanagement. De (nog te ontwikkelen) norm wordt zo opgesteld, dat hij als basis kan dienen voor certificatie van bedrijven of personen.

De kans is dan groot dat de norm ook voor de Nederlandse praktijk veel gaat betekenen.

De norm kan bijvoorbeeld gaan dienen als:

- basis voor de opdrachtverlening tot ongediertebestrijding;
- referentie voor kwaliteitsniveau van dienstverlening;
- richtlijn om aan te tonen dat aan wettelijke voorschriften wordt voldaan.